

ΑΝΑΣΚΑΦΗ ΤΟΥ ΑΝΑΚΤΟΡΟΥ ΤΟΥ ΚΑΔΜΟΥ
ΕΝ ΘΗΒΑΙΣ

Τὰ πορίσματα τῶν μέχρι τοῦδε ἀνασκαφῶν τοῦ ἐν Θήβαις ἀνακτόρου τοῦ Κάδμου ἐδημοσιεύθησαν ἐν *ΑΕ* 1909 σ. 57 ἐξ. *ΠΑΕ* 1911 σ. 143 ἐξ. καὶ 1913 σ. 85 ἐξ. *ΑΔ* 1917 (Α. Δ. Κεραμοπούλλου «Θηβαϊκά») σ. 338 ἐξ. Κατὰ τὸ λήξαν ἀρτίως ἔτος 1921 μετὰ τὴν κατεδάφισιν τῆς ὑπὸ τοῦ Δημοσίου ἀπαλλοτριωθείσης οἰκίας τοῦ Θ. Λ. Θωμᾶ ἐπανελήφθη ἡ ἀνασκαφή πρὸς βορρᾶν τοῦ ἤδη πρότερον ἀνεσκαμμένου μέρους. Ἐὰν δ' ἀριθμήσωμεν τὰ ἀνασκαφέντα διαμερίσματα ἀπὸ τοῦ παρὰ τὴν ὁδὸν Πινδάρου δωματίου, ἔνθα εὐρέθησαν καὶ εἰκονίζονται οἱ πέντε ἑτερόστομοι ἀμφορεῖς ἐν τῇ εἰκ. 5 *ΑΕ* 1909 σ. 67, ἀπεκαλύφθησαν ἐφέτος τὰ ἐξῆς: 1) ἐκαθαρίσθη ὁλόκληρον τὸ δωμάτιον τοῦτο συλλεγέντων ὀστράκων τινῶν καὶ πολλῶν θραυσμάτων ἀγγείων ἢ ἀγγείου λιθίνου μεγάλου, οὗ εἶχεν εὐρεθῆ ὁ πυθμὴν *ΑΕ* ἐν ἀ. 102) ὡς καὶ θραύσματα τῆς λιθίνης ζυφοφόρου (ἄρα αὐτόθι ἐπίσης) 2) ἐκαθαρίσθη τὸ ἀμέσως πρὸς Δ συνεχόμενον δωμάτιον, ἔνθα συνελέγησαν ὀστρακα ἕως 30 περίπου ἑτεροστόμων ἀμφορέων καὶ εἰς ἀκέραιος. 3) Περαιτέρω ἦτο μικρὸς χώρος τετράγωνος, ὃν δὲν ἀξίζει νὰ ὀνομάσω δωμάτιον καὶ ὅστις οὐδὲν λείψανον ἀγγείου ἢ ἄλλου τινὸς σκεύους ἔσφζεν. Ἦτο ὅμως ἄθικτος ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς πυρκαϊᾶς καὶ εἶχε καὶ αὐτὸς δοκοὺς κεκαυμένας (διεῦθυνσις ἀπὸ Β πρὸς Ν) ἐπὶ τοῦ στρώματος τῆς κεραμίτιδος γῆς. 4) Ἀριστερὰ τούτου τοῦ χώρου ἀνεσκαφῆ ἢ συνέχεια τοῦ στενοῦ διαδρόμου κατὰ μῆκος τοῦ δωματίου τῶν τοιχογραφημάτων καὶ συνελέγησαν συντετριμμένα ἀγ-

γεία έτερόστομα, ύψίποδες κύλικες και πινάκια άπλωτά. Είσοδύσαντες δέ και ύπό τήν ΒΔ γωνίαν τοῦ δαπέδου τοῦ δωματίου, ἐν ᾧ εὔρέθησαν τὰ τοιχογραφήματα, ἐξηγάγομεν και ἄλλα τινά. Ὁ διάδρομος τερματίζεται ἐνταῦθα εἰς τὸν δυτικὸν τοῖχον τοῦ ἀνακτόρου, οὗ ἔξω εὔρέθη ὁ ἀγγειοπλαστικὸς κλίβανος. Ἄλλὰ 5) πρὸς Β συνεχίζεται παραπλεύρως τοῦ τοίχου ἐκείνου στενότερος και περιέχων ἀγγεῖα έτερόστομα κυρίως, ὧν ὅμως πολλὰ μέρη θὰ λείπωσι διότι τὸ ἥμισυ τοῦ διαδρόμου, τὸ δυτικόν, κατεστράφη ὑπὸ νεωτέρου σιροῦ, ὅστις και τὸν δυτικὸν τοῖχον τοῦ ἀνακτόρου ἔδλαψε 6) Ἐτέρωθι τοῦ ἄνω εὐρημάτων τετραγώνου χώρου κάμπτεται πάλιν πρὸς Α ὁ διάδρομος (τῆς πρὸς Β συνεχείας φρασσομένης ὑπὸ παχυτάτου, ἴσως συνθέτου, τοίχου ἐν τῷ σώματι τοῦ ὁποίου εἶχεν ὀρυχθῆ ἐπὶ τουρκοκρατίας βόθρος ἀποπάτου) και ἐν τῷ μικρῷ ἀθίκτῳ μέρει αὐτοῦ ἐνταῦθα συνελέγησαν περι τοὺς ὀγδοήκοντα έτερόστομοι ἀμφορεῖς, ὧν δύο ἀκέραιοι και φέροντες ἐπὶ τῆς κοιλίας ἐπιγραφὰς διὰ γραφῆς ἀδιαγνώστου ἄλλὰ συγγενοὺς πρὸς τὰς κρητικὰς. Τοιαῦτα ἀγγεῖα ὑπάρχουσι και ἄλλα ἐν τῇ ἀποθήκῃ ταύτῃ τοῦ ἀνακτόρου, ἄλλὰ εἶνε συντετριμμένα και ἄπλυτα και ὅπως ἐξήχθησαν ἐκ τῆς θέσεως ἐν ἣ ἔπεσον και ὑπέστησαν τὴν ἐπίδρασιν φοβεροῦ πυρός. Τὰ ἀγγεῖα πάντα προϊόντα τοῦ ἐργαστηρίου τοῦ ἀνακτόρου εἶνε κοινὰ και ἦσαν πρὸς ἐμπορίαν πιθανώτατα προωρισμένα. Εἶνε διὰ ζωνῶν ἀπλῶς κεκοσμημένα και στεροῦνται καλλιτεχνικῆς ἀξίας. 7) Ἐντεῦθεν θύρα ἢ ἀνοιγμα θυροειδὲς ἄγει εἰς ἐπιμήκη αἴθουσαν, ἐν ἣ συνελέξαμεν ὄστρακα ἀγγείων ἀραιά. 8) Πρὸς Δ τῆς αἰθούσης ταύτης ἐξετείνετο ἄλλη ὁμοία πιθανῶς, ἄλλὰ ἣ ἐπιγενομένη ἐνταῦθα ἀνατροπὴ και καταστροφὴ συναπώλεσε και τοὺς τοίχους τοῦ οἰκοδομήματος. 9) Πρὸς Ἀ ὅμως ἀνοίγεται μεγάλη θύρα ἄγουσα εἰς ἐπιφανέστατον διαμέρισμα τοῦ ἀνακτόρου, εἰς τὸ μέγαρον. Ἄν ἐνθυμηθῶμεν, ὅτι εἰς τὸ δωματίον τῶν τοιχογραφημάτων και τὰ δύο πρὸς Δ αὐτοῦ κείμενα κυρίως εὔρέθησαν πολλὰ γυναικεῖα κοσμήματα (ὄρμοι ἐκ ψηφίδων, χρυσὰ κοσμήματα κλ.),

οἶα ἐλλείπουσιν ἐντελῶς κατὰ τὴν περὶ ἧς νῦν ὁ λόγος γειτονίαν, δυνάμεθα ἀδεῶς νὰ λέγωμεν ὅτι πρόκειται περὶ μεγάρου τῶν ἀνδρῶν. Δυστυχῶς εἶνε τοῦτο κατεστραμμένον ὑπὸ τῆς ὁδοῦ Πινδάρου, τμηθείσης βαθύτερον καὶ τοῦ φυσικοῦ βράχου. Ἐσώθη μόνον ἡ ΝΔ γωνία καὶ ὁ δυτικὸς τοίχος μετὰ τῆς πύλης εἰς τὸ σύνηθες μικρὸν ὕψος. Ὁ τοίχος οὗτος εἶνε ὡς καὶ οἱ λοιποὶ τοῦ κτηρίου ἐκ κοινῶν λίθων ἐκτισμένοι καὶ πρὸς Β τῆς εἰρημένης θύρας λεπτότερος ἢ κατὰ τὴν γωνίαν. Ὁ νότιος ὁμοῦς τοίχος, οὗ μέρος σφύζεται ἀποτελοῦν τὴν ΝΔ γωνίαν, εἶνε ἐκ πελεκητῶν δόμων πώρου· χωρίζονται δ' οἱ δόμοι διὰ κενοῦ νῦν χώρου ὀριζοντίου καλῶς γωνιασμένου, ὅστις ἐπληροῦτο ἄλλοτε ὑπὸ δοκῶν τετραγώνων ἀποτελουσῶν ξυλοδεσίαν τῶν τοίχων, καθὼς συμβαίνει ἐν τῷ μεγάρῳ τῶν Μυκηναίων.

Τὸ ἀξιολογώτατον τῶν εὐρημάτων τῆς ἀνασκαφῆς ταύτης εἶνε βεβαίως τὰ ἀγγεῖα μετ' ἐπιγραφῶν. Εἰς τί θὰ ἀγάγη ἡ μελέτη αὐτῶν, ἅς μὴ βιαζώμεθα νὰ προλέγωμεν· ἀλλὰ δυνάμεθα νὰ λέγωμεν ὅτι ἡ παράδοσις ἢ συνδέουσα τὸ ὄνομα τοῦ Κάδμου πρὸς τὰ γράμματα δὲν εἶνε ἐντελῶς μῦθος, ὡς οὐδ' ἡ ἄλλη ἢ λέγουσα περὶ τοῦ ὄρμου τῆς Ἀρμονίας ἀφ' οὗ τόσας χιλιάδας ψηφίδων ἐξ ὄρμων εὔρομεν ἐν τῷ ἀνακτόρῳ.

Ἡ ἐν τῷ ἀνακτόρῳ παρουσία ἀποθηκῶν πλήρων βιομηχανικῶν προϊόντων ἐργαστηρίου ἰδιοκλήτου τοῦ βασιλέως ἐν τῷ ἀνακτόρῳ, δηλοῖ ὅτι ὁ βασιλεὺς ἐφρόντιζε νὰ αὐξάνῃ τὰ εἰσοδήματα αὐτοῦ δι' ἐπιχειρήσεων βιομηχανικῶν καὶ ἐμπορικῶν, ἢ δὲ γειννάσις τῶν ἀποθηκῶν πρὸς τὸ μέγαρον καὶ κατὰ μῆκος τοῦ διαδρόμου, ὅστις ἤγεν ἐξ αὐτοῦ πρὸς τὸν γυναικῶνα, δηλοῖ ὅτι αὐτὸς ὁ βασιλεὺς ἀνემειγνύετο καὶ εἰς τὴν πώλησιν τῶν προϊόντων τούτων.

Α. Δ. ΚΕΡΑΜΟΠΟΥΛΛΟΣ

